

Милена Голубовић,¹
Докторанд,
Правни факултет Универзитета у Нишу

UDK: 340.13:351.86(497.11)

UDK: 356.251(497.11)

UDK: 355.02(497.11)

UDK: 351.74/76(497.11)

DOI: 10.5281/zenodo.13883756

Прегледни научни чланак

Примљен: 14. 09. 2024.

Прихваћен: 01. 10. 2024.

ОБАВЕШТАЈНО-БЕЗБЕДНОСНИ СИСТЕМ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Апстракт: Закон о основама уређења служби безбедности Републике Србије прописује да се важећи обавештајно-безбедносни систем Републике Србије састоји од три обавештајно-безбедносне установе, а то су: Безбедносно-информативна агенција, која представља цивилну службу безбедности и посебну организацију директно потчињену Влади Републике Србије и Војнобезбедносна агенција и Војнообавештајна агенција, војне службе безбедности које представљају органе управе у саставу Министарства одбране, коме су директно потчињене и одговорне за свој рад. У овом раду говорићемо о систему националне безбедности Републике Србије, положају Безбедносно-информативне агенције у обавештајно-безбедносном систему Републике Србије, као цивилне службе безбедности, као и положају Војнобезбедносне агенције и Војнообавештајне агенције у обавештајно-безбедносном систему Републике Србије, као војних служби безбедности. Осим тога, у раду ће бити приказане главне поставке политике националне безбедности, из Стратегије националне безбедности Републике Србије и биће обрађен персонални састав служби безбедности Републике Србије, али и њихов међусобни однос, који почива на принципима сарадње и координације.

Кључне речи: Систем националне безбедности, Безбедносно-информативна агенција, Војнобезбедносна агенција, Војнообавештајна агенција, политика националне безбедности, сарадња, координација.

¹ mikenag94@hotmail.com

1. Увод

Према Стратегији националне безбедности Републике Србије, систем националне безбедности Републике Србије можемо посматрати у ужем и у ширем смислу. Систем националне безбедности у ужем смислу се састоји од система одбране, снага Министарства унутрашњих послова, безбедносно-обавештајног система и тела и органа који могу бити основани по потреби, уколико разлози безбедности то захтевају. Са друге стране, систем националне безбедности посматрано у ширем смислу обухвата и Народну скупштину Републике Србије, као носиоца законодавне власти, органе извршне власти, тј. председника Републике и Владу, Савет за националну безбедност, али и највише органе судске власти.²

Систем националне безбедности у ужем смислу, конкретно безбедносно-обавештајни систем Републике Србије, представља функционално обједињен део националне безбедности Републике Србије, који обухвата три поменуте службе безбедности, Безбедносно-информативну агенцију, Војнобезбедносно агенцију и Војнообавештајну агенцију, које имају статус правног лица и посебан положај у правном поретку Републике Србије, због природе послова којима се баве и високог степена самосталности у раду.³

Поступање и рад служби безбедности и њихових припадника се налази под директним надзором органа законодавне, извршне и судске власти, а приликом примене послова и задатака из своје надлежности морају поступати уз строго уважавање људских права и основних слобода грађана, у границама и оквирима Устава Републике Србије, Закона о основама уређења служби безбедности Републике Србије, Стратегије националне безбедности Републике Србије⁴, других прописа и посебних закона *lex specialis*, којима се ближе уређује њихова организација, надлежност, овлашћења, послови, задаци и контрола која се над њима врши, а то су: Закон о Безбедносно-информативној агенцији (у даљем тексту Закон о БИА) и Закон о Војнобезбедносној и Војнообавештајној агенцији (у даљем тексту Закон о ВБА и ВОА) којима су наведене службе безбедности и основане.

² Видети Стратегију националне безбедности Републике Србије, Београд, октобар 2009, стр. 29. на сајту Министарства одбране РС.

³ Члан 3 Закона о основама уређења служби безбедности Републике Србије, *Службени гласник РС*, број 116/2007-44, 72/2012-12.

⁴ Видети Стратегију националне безбедности Републике Србије, Београд, октобар 2009, стр. 30. на сајту Министарства одбране РС.

2. Безбедносно-информативна агенција

Безбедносно-информативна агенција представља централну, цивилну и мешовиту службу безбедности Републике Србије, имајући у виду да обавља безбедносне, контраобавештајне и обавештајне послове од интереса и значаја за одбрану Републике Србије. Безбедносно-информативна агенција је основана као посебна организација Републике Србије и има својство правног лица, те није у саставу ниједног министарства. Безбедносно-информативна агенција је у оквиру својих овлашћења надлежна за заштиту безбедности Републике Србије, откривање, спречавање и онемогућавање активности које су уперене против уставног уређења и територијалног интегритета Републике Србије, која подразумевају најтежа кривична дела против уставног уређења и безбедности Републике Србије, укључујући међународна кривична дела, тероризам, шпијунажу и остале субверзивне активности, као и прикупљање, анализирање и уступање безбедносно-обавештајних сазнања надлежним органима и друге послове прописане законом. (Петровић, Прица, 2020: 121).

Безбедносно-информативна агенција поседује неке специфичне карактеристике, које је разликују од других служби безбедности у Републици Србији. БИА је специјализована за прикупљање, обраду и анализу информација које се односе на претње националној безбедности, што укључује превенцију и откривање терористичких активности, организованог криминала и других безбедносних претњи и ризика. БИА често сарађује са међународним обавештајним агенцијама и националним безбедносним службама у циљу размене информација и координације у борби против глобалних претњи и има задатак да штити високо класификоване податаке и тајне, као и важне државне функционере и лица. БИА сарађује са другим безбедносним и обавештајним агенцијама на националном и међународном нивоу, али њен рад често захтева високи степен тајности и дискретности у односу на јавност и друге службе безбедности. Ове специфичности чине БИА јединственом унутар система безбедности Републике Србије, истовремено је усмеравајући на обавештајне активности и пружање информација које су кључне за очување националне безбедности.

3. Војнобезбедносна агенција

Војнобезбедносна агенција је контраобавештајна служба Републике Србије, која обавља послове контраобавештајне заштите целокупног

система одбране, односно Министарства одбране и Војске Србије, који подразумева и контраобавештајну заштиту Војнообавештајне агенције. Осим тога, Војнобезбедносна агенција је надлежна за безбедносну заштиту Министарства одбране и Војске Србије, у оквиру које обавља различите послова и задатке безбедносне заштите, међу којима се као специфична делатност служби безбедности издваја вршење безбедносних провера, сходно Правилнику о безбедносним проверама лица које обавља Војнобезбедносна агенција. У оквиру контраобавештајне заштите, ВБА има овлашћења да открива, прати и спречава субверзивне активности и деловање страних држављана на територији Републике Србије, унутрашњи и међународни тероризам, открива, спречава и документује кривична дела против територијалне целовитости и уставног поретка Републике Србије, као и међународна кривична дела, укључујући и кривична дела организованог криминала, прање новца, кривична дела корупције и томе слично. (Милошевић, Срећковић, 2010: 463).

Осим наведеног, БИА и ВБА могу примењивати и одређене методе оперативног рада, укључујући и коришћење средстава оперативне технике, примењивати посебне поступке и мере за тајно прикупљање података⁵, односно посебне мере којима се одступа од неповредивости тајне писама и других средстава општења⁶, у превентивне сврхе, у складу са законима *lex specialis*, којима се ближе уређује њихов рад (Закон о БИА и Закон о ВБА и ВОА) уз претходно одобрење надлежног суда, како би се спречиле и предупредиле евентуалне претње по националну безбедност Републике Србије. Такође, БИА и ВБА могу примењивати и посебне доказне радње према Законнику о кривичном поступку: тајни надзор комуникације, тајно праћење и снимање, симуловане послове, рачунарско претраживање података, ангажовање прикривеног иследника и контролисану испоруку⁷, у складу са писаном наредбом надлежног судије за претходни поступак, које се могу користити као доказно средство у поступцима који се воде против учиниоца таквих кривичних дела из надлежности БИА и ВБА. За разлику од посебних доказних радњи, посебни поступци и мере које се примењују у превентивне сврхе

⁵ Члан 12 Закона о Војнобезбедносној и Војнообавештајној агенцији, *Службени гласник РС*, бр. 88/2009, 55/2012 - одлука УС и 17/2013.

⁶ Члан 13 Закона о Безбедносно-информационој агенцији, *Службени гласник РС*, бр. 42/2002, 111/2009, 65/2014 - одлука УС, 66/2014 и 36/2018.

⁷ Члан 161-187 Законика о кривичном поступку, *Службени гласник РС*, бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014, 35/2019, 27/2021 - одлука УС и 62/2021 - одлука УС.

не могу да се користе као доказно средство у кривичном поступку. Са друге стране, ВОА није овлашћења да примењује посебне доказне радње према ЗКП-у, већ само посебне поступке и мере у превентивне сврхе, побројане у члану 27 Закона о ВБА и ВОА.

Уколико посматрамо послове и задатке БИА и ВБА, можемо закључити да се у извесној мери уочава сличност у погледу надлежности за одређена кривична дела, као што су кривична дела против територијалне целовитости и уставног поретка Републике Србије, као и међународна кривична дела, укључујући и тероризам, шпијунажу, кривична дела организованог криминала, корупције, прање новца итд. са разликом да БИА може примењивати и специфична полицијска овлашћења, попут права хапшења. Поред наведеног, ВБА је надлежна за поменута кривична дела уколико су иста усмерена против Министарства одбране или Војске Србије или је лице које наведена дела врши припадник Министарства одбране или Војске Србије, док је БИА надлежна за наведена кривична дела ма која лица их врше.

Према члану 6 Закона о ВБА и ВОА, уколико су активности обавештајне, субверзивне, криминалне, терористичке или друге природе усмерене према Министарству одбране или Војсци Србије од лица која нису припадници Војске Србије или запослени у Министарству одбране, ВБА своје активности и мере на плану њиховог откривања, праћења и онемогућавања предузима уз обавезну сарадњу са БИА или органима унутрашњих послова, односно Министарством унутрашњих послова, са којим координисано утврђује начин даљег поступања према тим лицима. Са тим у вези, требало би додати одредбу у Закону о БИА, којом би се одредило да, уколико БИА током обављања послова из своје надлежности дође до сазнања да су активности обавештајне, субверзивне, криминалне, терористичке или друге природе усмерене према Министарству одбране и Војсци Србије од страних држављана, цивила, лица која су припадници Војске Србије или запослени у Министарству одбране, исте треба уступити ВБА на надлежно поступање, односно своје активности и мере на плану њиховог откривања, праћења и онемогућавања, БИА треба предузети уз обавезну сарадњу са ВБА, на исти начин на који је Законом о БИА у члану 16 регулисана сарадња са Министарством унутрашњих послова, у погледу преузимања и обављања послова из делокруга рада МУП.

Војнобезбедносна агенција (ВБА) има и одређена допунска овлашћења, која су потребна за извршење њених задатака. Овлашћена службена лица ВБА имају право да приступају свим локацијама ради инсталирања

уређаја за примену посебних поступака и мера, у складу са одлуком надлежног суда. При примени посебних поступака и мера, ВБА може користити податке, документа и средства која служе за прикривање идентитета агенције, њених чланова и лица са којима је успостављена тајна сарадња. Такође, ВБА може, из безбедносних разлога, користити пословне и стамбене просторије и друге непокретности у власништву Републике Србије, на начин утврђен актом Владе. По потреби, ВБА предузима и мере прикривања власништва над стварима и правним лицима. Уз накнаду, може користити услуге физичких и правних лица, према пропису министра одбране. На крају, ВБА може оснивати правна лица ради обављања својих послова и уредити њихов рад на начин који их не повезује са ВБА. (Милосављевић, 2015: 25).

При откривању, истраживању и документовању кривичних дела из надлежности ВБА, њена овлашћена службена лица имају одређена полицијска овлашћења, укључујући овлашћење полиције за спровођење мера надзора и снимања телефонских и других разговора или комуникација другим техничким средствима, као и оптичка снимања лица и предузимање других мера у складу са законом који регулише кривични поступак (ЗКП). (Милосављевић, 2015: 25).

4. Војнообавештајна агенција

Војнообавештајна агенција је обавештајна служба Републике Србије која обавља послове и задатке обавештајне природе од важности за одбрану земље, прикупља, анализира, процењује, штити и прослеђује надлежним државним органима податке војне, војно-економске и војно-политичке природе и сазнања о могућим и стварним опасностима, намерама, активностима и делатностима страних држава или њихових одбрамбених снага, укључујући и активности и делатности међународних организација, група или појединаца које су директно усмерене на нарушавање уставног поретка Републике Србије и система одбране.⁸

Војнообавештајна агенција представља посебан стручни орган управе у саставу Министарства одбране, који је надлежан за војнообавештајну делатност и заједно са Управом за обавештајно-извиђачке послове, специјална и електронска дејства Војске Србије чини део војнообавештајног система Републике Србије. (Милошевић, Срећковић, 2010: 462).

Попут Безбедносно-информативне агенције и Војнобезбедносне агенције, Војнообавештајна агенција може примењивати посебне поступке

⁸ Члан 24 Закона о Војнобезбедносној и Војнообавештајној агенцији, *Службени гласник РС*, бр. 88/2009, 55/2012 - одлука УС и 17/2013.

и мере за тајно прикупљање података, којима се привремено задире у уставом зајемчена људска права појединаца, у превентивне сврхе, уз потпуно уважавање принципа сразмерности и супсидијарности, као и податке из јавних извора, од физичких и правних лица, државних органа и организација, ималаца јавних овлашћења, на начин који је регулисан Законом о ВБА и ВОА.⁹ Припадници ВОА, за разлику од ВБА, немају полицијска овлашћења и, стога, не могу применити посебне поступке и мере за тајно прикупљање података које су утврђене у корист полиције, односно које су прописане Закоником о кривичном поступку (ЗКП), како је напред поменуто.

Војнобезбедносна агенција (ВБА) и Војнообавештајна агенција (ВОА) су две различите агенције у оквиру система националне безбедности Републике Србије, иако обе припадају војном сектору. ВОА се бави обавештајним активностима унутар и ван Републике Србије и њен задатак је да прикупља, анализира и користи обавештајне податке који су од значаја за војне интересе Србије, укључујући и разоткривање активности потенцијалних противника. ВБА је усредсређена на унутрашње безбедносне аспекте унутар Војске Србије, док се ВОА фокусира на прикупљање обавештајних података о спољним претњама и ризицима.

5. Политика националне безбедности Републике Србије

Политика националне безбедности представља интегрални део свеобухватне државне политике и обухвата скуп стратегијских принципа и одлука усмеравања које имају за циљ заштиту и реализацију националних интереса Републике Србије. Она се спроводи кроз усмеравање и координацију активности у различитим сегментима друштвеног живота, како би се очувала безбедност и стабилност државе. Применом свеобухватног приступа, политика националне безбедности омогућава Републици Србији да одговори на безбедносне изазове, ризике и претње на кохерентан и усаглашен начин. Овај приступ ствара основу за консолидовану реакцију и деловање на свим нивоима, са циљем да се минимизују или елиминишу потенцијалне опасности. Спровођење ове политике не само да обезбеђује националне интересе, већ и подстиче свеобухватан развој политичких, економских, социјалних и културних аспеката друштва. То укључује и унапређење укупног друштвеног развоја Републике Србије. Основне компоненте политике националне безбедности, укључујући њене кључне принципе и мере, груписане су

⁹ Видети чланове 7, 26 и 27 Закона о Војнобезбедносној и Војнообавештајној агенцији, *Службени гласник РС*, бр. 88/2009, 55/2012 - одлука УС и 17/2013.

према националним интересима и циљевима Републике Србије на које се непосредно односе. Ова груписања омогућавају усмеравање активности и ресурса према приоритетним областима и потребама државе.¹⁰

Стратегија националне безбедности Републике Србије дефинише основне смернице и циљеве у области очувања националне безбедности. Она је усмерена на заштиту суверенитета и територијалне целovitости државе, као и на очување безбедности грађана и институција. Основне компоненте политике националне безбедности обухватају:

- 1) Превенцију ризика и претњи: Ово укључује развој мера и механизма за идентификацију и елиминацију потенцијалних претњи пре него што постану реалне опасности. Превентивне активности подразумевају сарадњу са међународним партнерима и размену информација о безбедносним ризицима.
- 2) Одговор на кризне ситуације: Планови и процедуре су развијени за брзо реаговање у случају кризе или опасности. Ово укључује координацију између различитих агенција и установа како би се осигурала ефикасна интервенција и смањено утицај кризе.
- 3) Заштита критичних инфраструктура: Стратегија предвиђа мере за заштиту инфраструктурних објеката који су кључни за функционисање државе, као што су енергетски системи, транспортне мреже и комуникације.
- 4) Сарадња и координација: Сарадња са међународним организацијама и државама је кључна за постизање безбедносних циљева. Координација са партнерима у области безбедности омогућава размену знања и ресурса, као и јачање безбедносне мреже.
- 5) Јачање капацитета и обука: Обука запослених у сектору безбедности и редовно усавршавање њихових способности су од суштинског значаја за успешно спровођење безбедносне политике.
- 6) Развој правног оквира: Стратегија предвиђа усмеравање на стварање и усавршавање законских и регулаторних оквира који су неопходни за адекватно реаговање на безбедносне изазове. Ове компоненте су део ширег контекста националне безбедности који се стално прилагођава новим изазовима и променама у глобалном окружењу.¹¹

¹⁰ Видети одељак 4 под називом „Политика националне безбедности“ у Стратегији националне безбедности, *Службени гласник РС*, бр. 94 од 27. децембра 2019.

¹¹ Видети уводно излагање у Стратегији националне безбедности, *Службени гласник*

Национални интереси Републике Србије из Стратегије националне безбедности обухватају следеће: очување територијалне целине и суверенитета, а основни циљ је заштита граница државе и одржавање њеног суверенитета у складу са међународним правом; јачање економске стабилности, односно развој и одржавање стабилног економског окружења које ће осигурати одржив раст, запосленост и економску сигурност грађана; заштита права и слобода грађана и обезбеђивање безбедности и правне заштите свих појединаца у складу са уставом и законодавством државе; очување и унапређење националне културе и идентитета, поштовање и заштита културне баштине, језика, традиција и националног идентитета; јачање безбедносних капацитета и институција, изградња и развој компетентних институција у области националне безбедности, укључујући безбедносне и обавештајне службе; сарадња са међународним партнерима, стварање и одржавање добрих односа са међународним партнерима, укључујући учешће у међународним организацијама и савезима ради подршке националним интересима; унапређење научно-истраживачких капацитета и подршка истраживањима и иновацијама које могу допринети националној безбедности и развоју државе. Ови интереси представљају основу за развој стратегија и мера које ће осигурати дугорочну стабилност и безбедност Републике Србије.¹²

Систем националне безбедности Републике Србије функционише под демократском и цивилном контролом, коју спроводе Народна скупштина, председник Републике, Влада, други државни органи и јавност, у складу са законом. Основна начела која усмеравају функционисање система националне безбедности укључују:

- Уставност и законитост, што значи да сви прописи и правни акти који регулишу систем националне безбедности морају бити у складу са уставом и законима Републике Србије. Субјекти управљања и извршења у систему безбедности дужни су да своје функције извршавају у складу са уставом и законским оквиром.
- Јединство, које подразумева да систем националне безбедности функционише као координирана и интегрисана целина, где сви његови елементи сарађују и усклађују своје активности ради постизања заједничких циљева.

РС, бр. 94 од 27. децембра 2019.

¹² Видети одељак 3 под називом „Национални интереси“ у Стратегији националне безбедности, *Службени гласник РС*, број 94 од 27. децембра 2019.

- Превенција, односно активности у систему националне безбедности усмеравају се на проактивно спречавање изазова, ризика и претњи пре него што се оне материјализују.
- Кооперативност значи да је систем отворен за сарадњу са другим националним и међународним актерима, што омогућава постизање утврђених циљева и ефективно управљање безбедносним претњама.
- Поузданост подразумева да систем националне безбедности треба да функционише без значајнијих сметњи у мирнодопским условима, као и у ванредним ситуацијама и рату.
- Прилагодљивост предвиђа да систем мора бити у могућности да се прилагоди променама у стратегијском окружењу и новим безбедносним изазовима.
- Непрекидност, која подразумева да функционисање система мора бити континуирано, без обзира на промене у околностима, било да је реч о миру, ванредним ситуацијама или рату.
- Ефикасност, што значи да систем националне безбедности треба да оптимално користи ресурсе и спроводи своје функције на најефикаснији начин.
- Отвореност у раду подразумева да поступци и активности система морају бити транспарентни у границама које не угрожавају безбедност података, како би се обезбедила јавна контрола и поверење.
- Професионалност значи да послови у оквиру система треба да се обављају с високим степеном одговорности, етике и стручности, уз подстицање сарадње и професионалних стандарда.
- Контрола и надзор, односно да систем националне безбедности мора радити у складу са утврђеним националним интересима, у оквиру Устава и закона, уз адекватан надзор и контролу.¹³

Специфичност функционисања делова система националне безбедности огледа се у посебним начелима која су утврђена у нормативним и доктринарним документима, који прецизно дефинишу обавезе и одговорности свих актера у овом систему.

¹³ Видети одељак 5.2. под називом „Начела функционисања система националне безбедности“ у Стратегији националне безбедности, *Службени гласник РС*, број 94 од 27. децембра 2019.

6. Закључак

Персоналну структуру Војнобезбедносне агенције (ВБА) и Војнообавештајне агенције (ВОА) чине професионални припадници Војске Србије, као и државни службеници и намештеници. Припадници ВБА и ВОА морају да поштују наредбе директора или непосредно претпостављених и да их извештавају о свом раду. Не смеју изражавати лична политичка уверења и одговорни су за свој рад. Чланови Безбедносно-информативне агенције (БИА) су цивилна лица, државни службеници који обављају своје дужности у складу са Уставом и релевантним законима. Попут припадника ВБА и ВОА, они такође не могу да заступају политичка уверења и да буду чланови политичких странака. Пријем у ове службе захтева претходне безбедносне провере, које процењују потенцијалне безбедносне ризике или сметње за запошљавање. Именовање руководиоца у обавештајно-безбедносним службама зависи од њихове врсте и професионалног статуса: Директоре ВБА и ВОА именује председник Републике Србије указом, на предлог министра одбране, уколико су у питању војна лица. За цивилна лица, именовање врши Влада на предлог министра одбране. Директора БИА именује и разрешава Влада.

Безбедносно-информативна агенција, Војнобезбедносна агенција и Војнообавештајна агенција функционишу у оквиру система координације, кооперације и обостране сарадње. Њихови односи не почивају на принципу потчињености и претпостављености, већ на принципу хоризонталне организације власти, што значи да су ове агенције у равноправном положају у оквиру јавне власти.

Поред принципа хоризонталне организације власти, систем националне безбедности Републике Србије такође се заснива на следећим принципима: уставности и законитости, јединства, непрекидности, поузданости, професионалности, тајности, прилагодљивости, ефикасности, непристрасности, политичке неутралности и транспарентности, односно отворености за контролу у складу са законом. (Стајић, 2012: 14).

Недостатак поједних одредаба у Закону о БИА може утицати на његову ефикасност и правичност. У циљу побољшања, могу се размотрити могућности за унапређење закона, са фокусом на додавање одредбе у Закону о БИА, која би предвидела да, уколико БИА током обављања својих задатака открије активности које су обавештајне, субверзивне, криминалне, терористичке или било које друге природе, усмерене према Министарству одбране и Војсци Србије од стране страних држављана,

цивила, припадника Војске Србије или запослених у Министарству одбране, те податке треба уступити ВБА на даље поступање. У том случају, БИА би требало да предузме потребне мере за откривање, праћење и спречавање таквих активности уз обавезну сарадњу са ВБА, на исти начин као што је регулисана сарадња између БИА и Министарства унутрашњих послова у погледу преузимања и обављања послова из делокруга рада МУП-а, како је прописано у члану 16 Закона о БИА.

Литература

Милосављевић, Б. (2015). *Правни оквир и пракса примене посебних поступака и мера за тајно прикупљање података у Републици Србији*, Београдски центар за безбедносну политику, Београд.

Милосављевић, Б. Петровић, П. (2009). *Безбедносно-обавештајне службе Републике Србије*, Реформа сектора безбедности у Републици Србији.

Милошевић, М. Срећковић, З. (2010). *Безбедносне службе света*, Војно-издавачки завод, Београд.

Петровић, М. Прица, М. (2020). *Посебно управно право са међународним управним правом*, Правни факултет Универзитета у Нишу.

Савић, А. Делић, М. Бајагић, М. (2002). *Безбедност света, од тајности до јавности*, Институт безбедности. Београд.

Стајић, Љ. (2020). *Контрола полиције и служби безбедности*, Правни факултет Универзитета у Новом Саду.

Прописи

Закон о Безбедносно-информатицној агенцији, *Службени гласник РС*, бр. 42/2002, 111/2009, 65/2014 - одлука УС, 66/2014 и 36/2018.

Закон о Војнобезбедносној и Војнообавештајној агенцији, *Службени гласник РС*, бр. 88/2009, 55/2012 - одлука УС и 17/2013.

Закон о основама уређења служби безбедности Републике Србије, *Службени гласник РС*, бр. 116/2007 и 72/2012.

Законик о кривичном поступку, *Службени гласник РС*, бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014, 35/2019, 27/2021 - одлука УС и 62/2021 - одлука УС.

Стратегија националне безбедности Републике Србије, *Службени гласник РС*, бр. 88/2009.

Стратегији националне безбедности, *Службени гласник РС*, број 94 од 27. децембра 2019.

Интернет извори

Ministarstvo odbrane Republike Srbije (2024). Strategija Nacionalne Bezbednosti RS, https://www.mod.gov.rs/multimedia/file/staticki_sadrzaj/dokumenta/strategije/Strategija%20nacionalne%20bezbednosti%20Republike%20Srbije.pdf

Milena Golubović, LL.M.,
PhD Student,
Faculty of Law, University of Niš

SECURITY AND INTELLIGENCE SYSTEM OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Summary

Article 4 of the Act on the Foundations for the Regulation of Security Services of the Republic of Serbia stipulates that the current intelligence and security system of the Republic of Serbia consists of three intelligence and security agencies: the Security Information Agency, the Military Security Agency, and the Military Intelligence Agency. The Security Information Agency (SIA) is the civilian security service; it is a special organization directly subordinate to the Government of the Republic of Serbia. The Military Security Agency (MSA) and the Military Intelligence Agency (MIA) are military security services; they are administrative bodies within the Ministry of Defense and, as such, they are directly subordinate and accountable to the Ministry of Defence. The first part of this paper discusses the national security system of the Republic of Serbia. The second part focuses on the position of the Security Information Agency (as a civilian security service) within the intelligence and security system of the Republic of Serbia. The third and the fourth part of the paper focus on the position of the Military Security Agency and the Military Intelligence Agency (as military security services) within the intelligence and security system of the Republic of Serbia. The fifth part presents the main national security policies as outlined in the National Security Strategy of the Republic of Serbia. In the concluding remarks, the author elaborates on the institutional structure of security services in the Republic of Serbia and their mutual relations, which are based on the principles of cooperation and coordination.

Keywords: *Serbian National Security System, Security Information Agency, Military Security Agency, Military Intelligence Agency, National Security Policy, cooperation, coordination.*